

Nowe substancje psychoaktywne

zjawisko, zagrożenia, profilaktyka

dr hab. prof. WSKZ Mariusz Z. Jędrzejko

Fundacja Bonum Humanum

Centrum Profilaktyki Społecznej

Starogard Gdański 27.10.2025

Realność problemu

Okolo **1600-2000** zatruć NSP rocznie

60-70% płeć męska

20-25% poniżej 18 lat, **70%** 19-39 lat

Kluczowa grupa ryzyka **16-18 lat**

28-100 zgonów rocznie (2015-2024)

Ponad **500**
całkowicie
nowych
substancji
wykrytych
w latach
2007-2025

Najniebezpieczniejsze substancje – **ryzyko zgonu**

Nurfludiazepam

4-CEC

Netylopentedron

3-CMC, 4-CMC, 3-MMC, Mefedron,

28-100 zgonów rocznie (2015-2024)

Ryzyko
zatrzymania
układu
krążeniowo-
naczyniowego
i
oddechowego

Ryzyka - powiązania

Trudność w odtworzeniu sekwencji czasowo-przestrzennych

Próby i czyny
samobójcze

Utrata kontroli
zachowań połączona z
niemożliwością oceny
sytuacji

Zachowania
autoagresywne i
agresywne

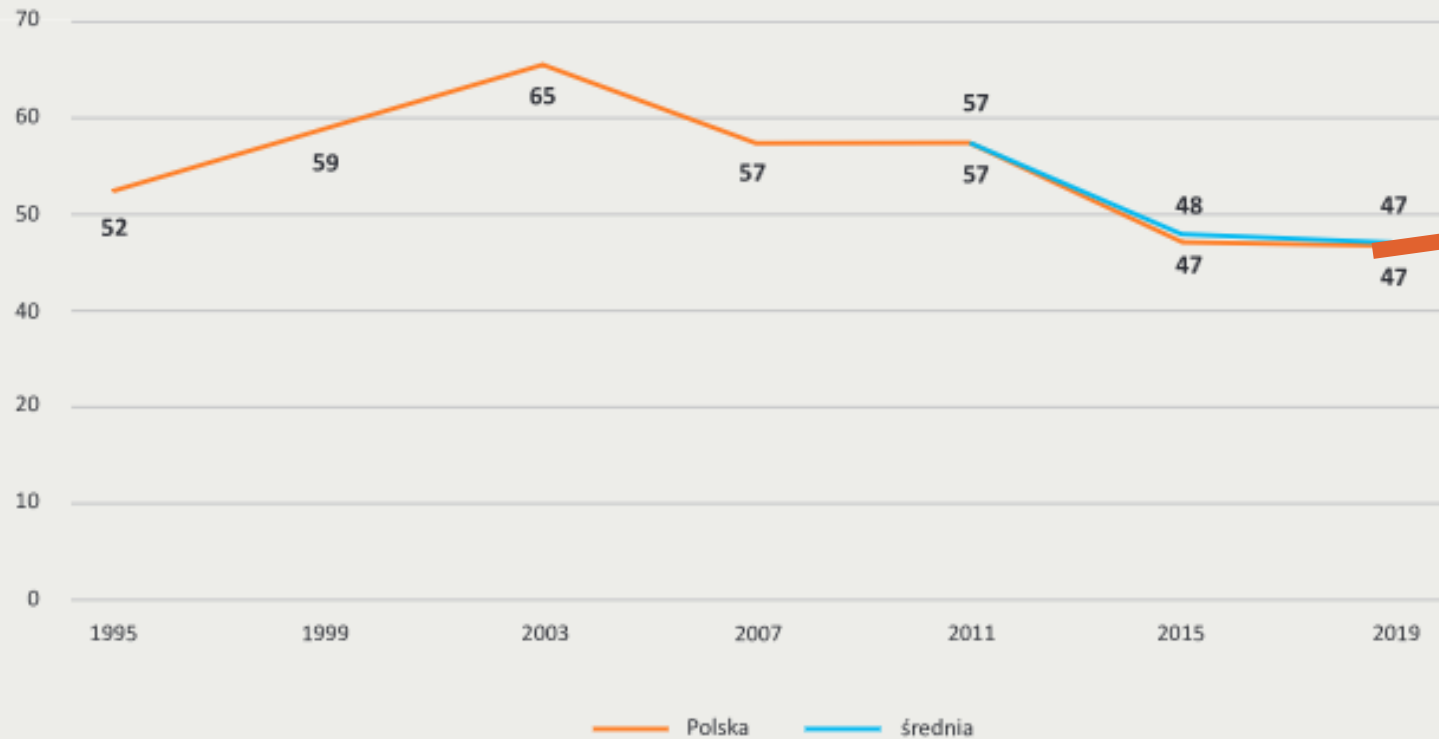
**Możliwe flash-
back'i**

Szybkie uzależnienie

Alkohol jako predyktor N i NSP

Wykres 1.4

Picie alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przez młodzież w wieku 16 lat – Trend (ESPAD 1995-2019) (%)

Źródło: ESPAD, 1995, 1999, 2003, 2007, 2011, 2015, 2019.

50-55%

2022

2023

2024

Tendencje, cztery nowe zjawiska

**Modyfikacje tzw.
starych
narkotyków – np.
konopi indyjskich
(wzrost THC z 3-4
do 15-20%)**

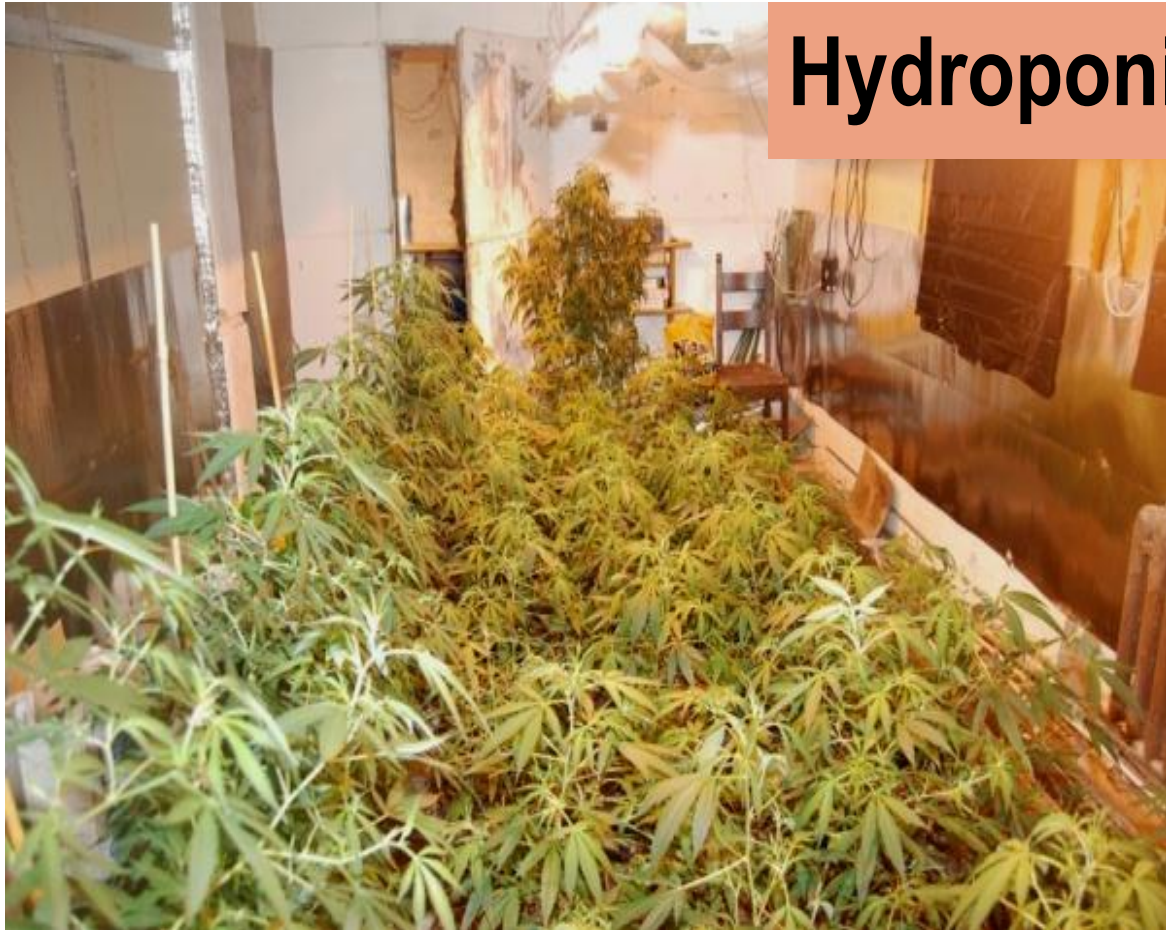
**Palenie marihuany
powiązane ze zmianami
epigenetycznymi**

Molecular Psychiatry ([DOI: 10.1038/s41380-023-02106-y](https://doi.org/10.1038/s41380-023-02106-y)).

**Przekazywanie zmian
sekwencji DNA na kolejne
pokolenie**

Molecular Psychiatry ([DOI: 10.1038/s41380-023-02106-y](https://doi.org/10.1038/s41380-023-02106-y)).

Dlaczego nowe THC jest niebezpieczne?

Hydroponiczna

Wzmacniane syntetycznym THC

Tendencje i nowe wyzwania

**Wzrost
wykorzystywania
leków**

OTC

**do
odurzania
się**

Tendencje, nowe wyzwania

**NSP –
bardzo
szybkie w
działaniu,
niezwykle
mocne
REAKCJE**

Marihuana – 3-5 minut	45-90 minut
Kokaina – 2-4 minuty	40-60 minut
Heroina – 2-3 minuty	60-180 minut
Ecstasy – 2-10 minut	40-60 minut

Mefedron – 30 s. – 2 minuty	30-60 min.
4-CEC - Klefedron – 1-4 min.	– 3-4 godz.
THC syntet. – 1-3 minut	60-180 minut

Szybciej – interwały – zmienne reakcje

Dostępność

Hyperreal / Forum TALK / (AL)Chemia Umysłu / Katynony (β -ketony) / Halokatynony

4-CEC

← ODPOWIEDZ

Posty: 235

randomuser11

8

4-CEC

27 października 2015

Jedno z lab podało że w najbliższym czasie dio oferty
Strzelam ze będzie to chloro etylo
Ma to jakis sens ?

Uwaga! Użytkownik randomuser118 nie jest już aktywny na hy

Zakup

Jak brać

Co zrobić jak jest
problem

Opisy „zjazdów”

Propozycje zachowań
ekstremalnych

MrGnat

Re: 4-CEC

28 października 2015

4-chloroetylokатыnon? Jebane chinole szybko działają
sukces vide x-xEC i x-CMC - zarówno etylokатыnony jak
dość ze chloro to jeszcze etylo...

Czangwej

Re: 4-CEC

28 października 2015

Wszystkie CEC, BEC, FEC są tak średnio 3-4 razy słabsze od swych metylowych odpowiedników. Zupełnie nie warto.

“ Cytuj

“ Cytuj

“ Cytuj

NarkoMemy

dodaj swój

Me going to sleep

Dziś detox 🧘

HyperTuba

dodaj film

Vj Dominion feat. Donek & Jaro - Narkotyki

Klasyczne i NSP – mechanizmy, różnice

Klasyczne
substancje
psychoaktywne

- ☐ Amfetaminy
- ☐ Ecstasy
- ☐ Kokaina
- ☐ Naturalne kannabinoidy
- ☐ Opioidy
- ☐ Benzodiazepiny i barbiturany
- ☐ Alkohol

Wiemy
co robi chory

Przewidywalność
sytuacji

Trend wśród młodych użytkowników

1

**Eksperymenty nie są problemem
Próbowanie jest cool**

Trend wśród młodych użytkowników

1

Eksperymenty nie są problemem
Próbowanie jest cool

2

Całkowite zaufanie do dealerów i osób
użyczających N i NSP (towar jest OK)

Trend wśród młodych użytkowników

1

Eksperymenty nie są problemem
Próbowanie jest cool

2

Całkowite zaufanie do dealerów i osób użyczających N i NSP (towar jest OK)

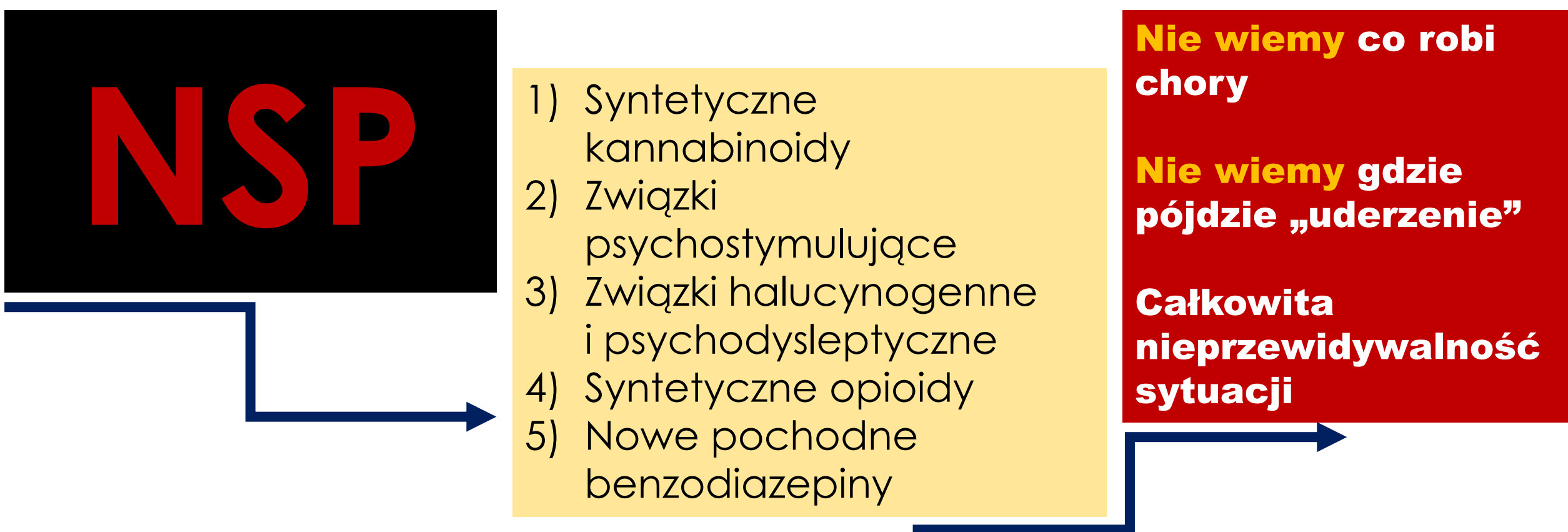
3

**Zerowa reakcja na profilaktykę.
Zaczynanie od substancji silnych**

NSP – mechanizmy, różnice

Ryzyka: **śmierci**, trwałych uszkodzeń układu oddechowego, głębokich szkód psycho-somatycznych i silnego uzależnienia

NSP


```
graph LR; A[NSP] --> B[1) Syntetyczne kannabinoidy<br/>2) Związki psychostymulujące<br/>3) Związki halucynogenne i psychodysleptyczne<br/>4) Syntetyczne opioidy<br/>5) Nowe pochodne benzodiazepiny]; B --> C[Nie wiemy co robi chory<br/>Nie wiemy gdzie pójdzie „uderzenie”<br/>Całkowita nieprzewidywalność sytuacji];
```

- 1) Syntetyczne kannabinoidy
- 2) Związki psychostymulujące
- 3) Związki halucynogenne i psychodysleptyczne
- 4) Syntetyczne opioidy
- 5) Nowe pochodne benzodiazepiny

Nie wiemy co robi chory

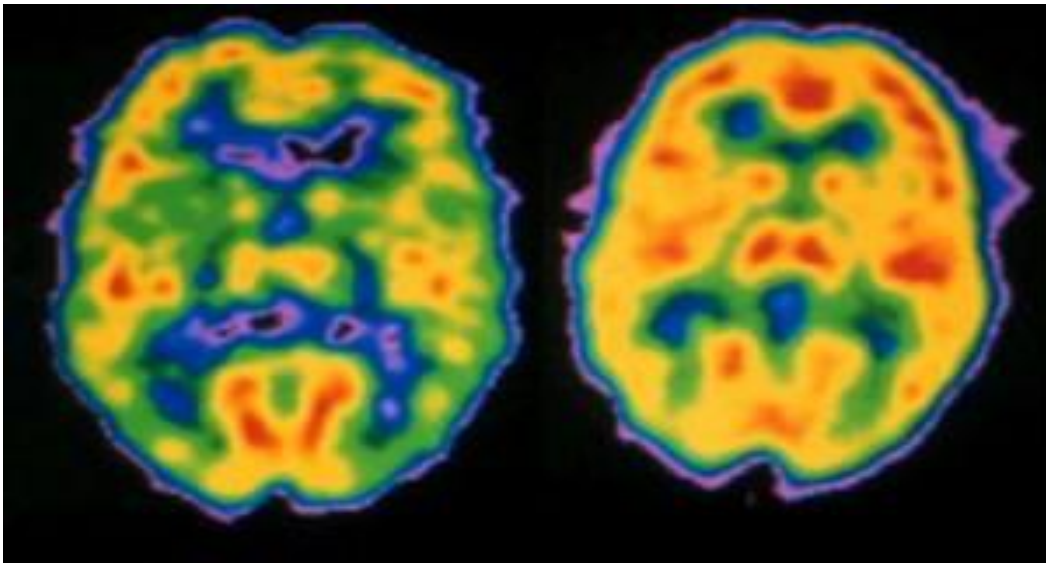
Nie wiemy gdzie pójdzie „uderzenie”

Całkowita nieprzewidywalność sytuacji

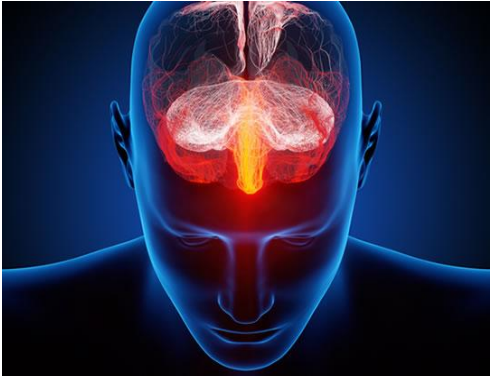
Klasyczne i NSP – mechanizmy, różnice

Klasyczne
substancje
psychoaktywne

Ryzyka: zatrucia, utrata
kontroli zachowań,
uzależnienie

- ☐ Zaburzenia widzenia
- ☐ Zaburzenia koordynacji
- ☐ Niewłaściwa ocena zdarzeń
- ☐ Zaburzenia słuchu
- ☐ Okresowe „wyłączenie” kontroli
- ☐ Obniżenie progu bólu

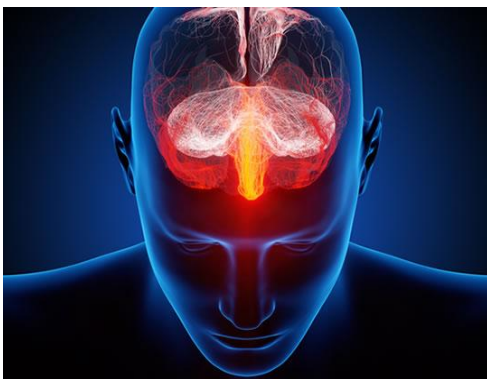

**Nowa strategia
marketingowa:**
instruktaże jak
brać

Cechy NSP:

- ☐ szybkie przechodzenie przez barierę krew-mózg
- ☐ silny wpływ na działanie układu sercowo-naczyniowego oraz zaburzenia pracy układu oddechowego
- ☐ silne pobudzanie OUN.

**Nowa strategia
marketingowa:**
instruktaże jak brać

Cechy NSP:

- ❑ działanie szybsze i krótsze od klasycznych narkotyków
- ❑ zaburzenia percepcyjne
- ❑ wysokie ryzyko głębokich zatruć i uszkodzeń wewnętrznych (nerki, płuca, serce)

P u ł a p k i

Opakowanie i wygląd ma zmylić odbiorcę

Jedne to żelki, drugie NSP – które?

Opakowanie ma zmylić odbiorcę!

Wyglądają np.
jak popularne żelki

Produkty wyglądają
jak marihuana

Fajne nazwy

Strategie marketingowe

**Znacie
te widoki?**

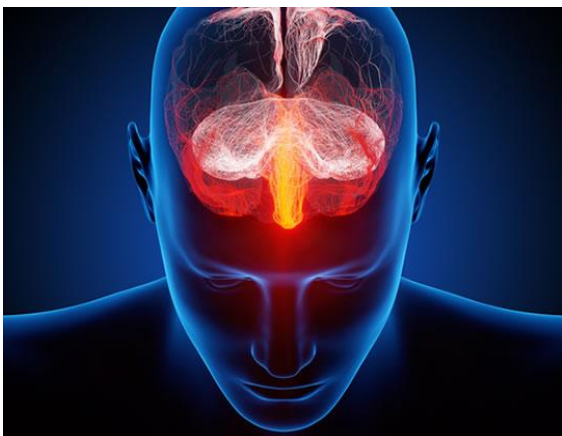

Strategia dealerów - skojarzenia

**Znacie
te nazwy?**

Ryzyka w trakcie diagnozy:

- ☐ niekontrolowane zachowania przemocowe
- ☐ ryzyko samozatrucia – niskie dawki aktywne
- ☐ ryzyko gwałtownych zmian zachowań oraz nagłych reakcji organizmu

Wymogi: konieczność wielopoziomowej diagnozy – badanie na krwi, wymazów, pulmonologiczna, kardiologiczna, psychiatryczna, tomografia

Z jaką wiedzą powinniśmy docierać do uczniów i rodziców?

Syntetyczne kannabinoidy: K2, Spice, Black Mamba, UR 144

Skutki zdrowotne :

- przyspieszenie pracy serca i podwyższenie ciśnienia krwi,
- wymioty, uszkodzenia nerek, drgawki,
- zawał serca, zgon.

Kierunek „uderzenia”

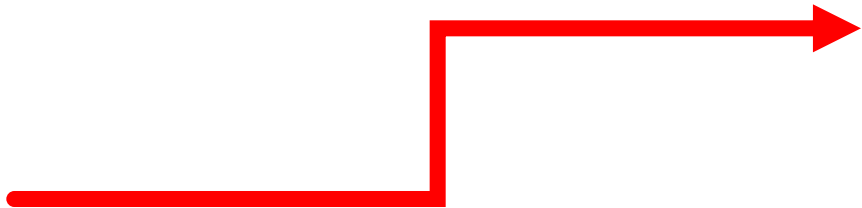
Klasyczne narkotyki

Główne uderzenie:

ośrodkowy układ nerwowy

NSP

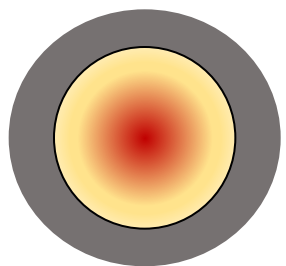
Wielowymiarowe

uderzenie: ośrodkowy
układ nerwowy, +układ
oddechowy + układ krążenia

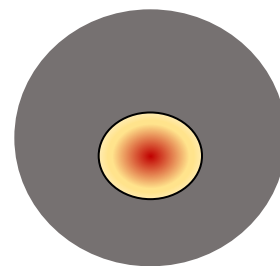
Jak rozpoznajemy wpływ narkotyku?

Wielkość źrenic,
kolor rogówki

9-10-11 mm

1-2 mm

Bardzo dużo płynów – wypłukać THC, zaburzenia do 24 godzin

Zachowania i oczy

Marihuana

Zachowania i oczy

Amfetamina, pseudoefedryna i inne psychostymulanty

Zachowania i oczy

Kokaina

Zachowania i oczy

Opiaty, leki uspokajające, nasenne, antydepresanty

Kluczowe niebezpieczeństwa – **zapamiętaj!**

1. **Całkowity brak kontroli zachowań**
2. **Zmienne reakcje - wizje + działania**
3. **Blokada moralna**
4. **Inne działanie NSP**
5. **Wyłączenie mechanizmu bólu**
6. **Możliwość samozatrucia**

A

**Pacjent
idzie się
leczyć**

B

**Zmusić do
leczenia**

Współuzależnienie

Problemy z jakimi się spotykamy:

- 1. Wypieranie natury problemu oraz skutecznych ścieżek ich rozwiązania**
- 2. Uzależniony – terapia. bliscy – terapia współuzależnieni**
- 3. „Bezrozumna miłość” – spłacanie długów, pożyczki, tolerowanie kradzieży**

Materiał opracowany przez Centrum Profilaktyki Społecznej

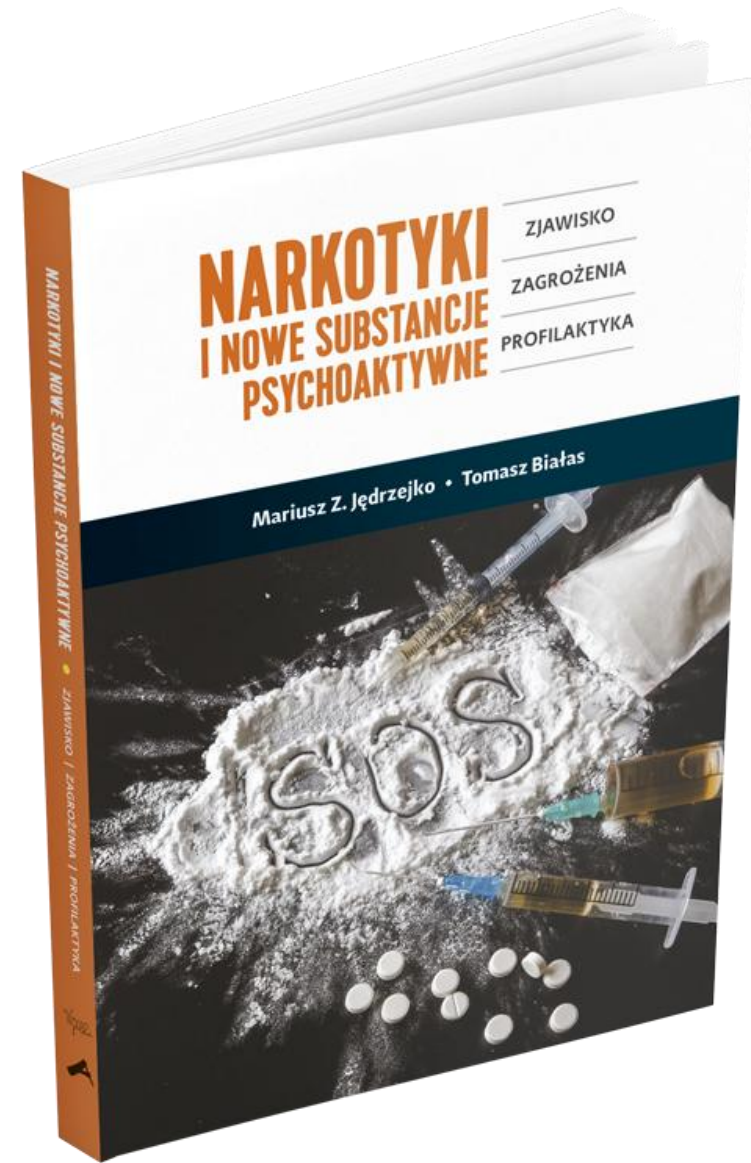

PROFILAKTYKA PREMIUM
CENTRUM PROFILAKTYKI SPOŁECZNEJ

**Zamów szersze opracowanie przez
www.cpsedukacja.pl**

Kontakt:
602-100-020

Zamów szersze opracowanie
przez www.cpsedukacja.pl

Fentanyl – co już wiemy

Nieletni:
Bezpośrednio
po
hospitalizacji
do ośrodka
stacjonarnego

1. Dostęp z legalnego obiegu i rynku narkotykowego – recepty on-line,, bez kontaktu z pacjentem;
2. Rosnąca dostępność
3. Użytkownicy – coraz więcej po 15-20 aplikacjach (1/5 po 40-50 i więcej)
4. Leczenie – tylko ośrodki stacjonarne – leki stabilizujące i medyczne opioиду
5. Syndrom „zombie” – błyskawiczny impuls, ucieczka, determinacja do kolejnego zażycia

Fentanyl – działanie

- 1. Aplikacje: dożylna, domięśniowa; snifowanie, wężanie podgrzanych oparów; przez układ pokarmowy**

